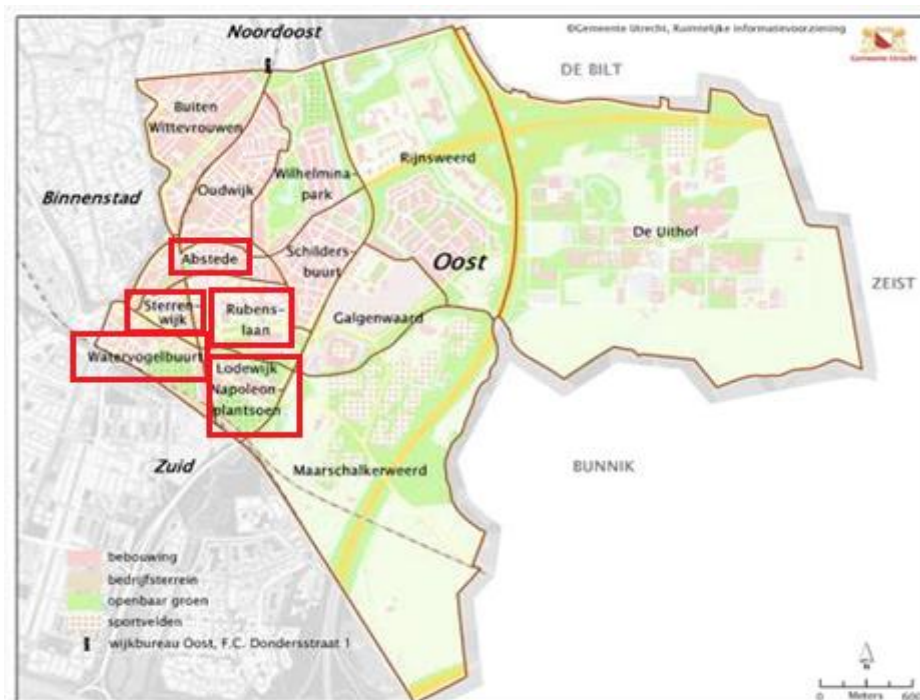

Wijk- en buurtdebatten in Utrecht Oost

Tussenrapportage: verslag van buurtdebat 2

Datum: 12 september 2016
Locatie: Buurthuis Sterrenzicht

Buurt II: Ten zuiden van de Homeruslaan tot spoor
Omvat: Abstede, Tolsteegsingel en omgeving, Sterrenwijk, Rubenslaan en omgeving, Watervogelbuurt, Lodewijk Napoleonplantsoen en omgeving

1 INLEIDING

Op 12 september 2016 hebben 13 personen¹ deelgenomen aan een buurtdebat van Wijkraad Oost in buurthuis Sterrenzicht, om aan te geven wat de belangrijkste wensen en verbeterpunten zijn in hun buurt. Het is van belang te vermelden dat een week voorafgaand aan dit debat een ander debat in buurthuis Sterrenzicht heeft plaatsgevonden, waarbij buurtbewoners in de gelegenheid zijn gesteld onderwerpen aan te kaarten en te bediscussiëren met de burgermeester. Dit heeft mogelijk invloed gehad op de afwezigheid van een aantal personen dat zich wel had aangemeld voor het buurtdebat.

De Wijkraad gebruikt de informatie uit de debatten om advies uit te brengen aan het college van B&W van gemeente Utrecht. In het buurtdebat stonden de volgende onderwerpen centraal:

- De belangrijkste problemen in de buurt
- De oorzaken van deze problemen
- De mogelijke oplossingen voor deze problemen

De 13 deelnemers vormden drie groepjes: twee groepjes bestaande uit vier personen en een groepje bestaande uit vijf personen. Ieder groepje had een tafelvoorzitter (een lid van de Wijkraad). Na een korte voorstelronde binnen de groepjes kon het debat starten.²

Leeswijzer

Dit verslag geeft weer wat er plenair in het buurtdebat is besproken. In hoofdstuk 2 staat een inventarisatie van de belangrijkste problemen in de buurt centraal. De twee problemen met de meeste stemmen worden vervolgens in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 verder uitgediept. Hoofdstuk 5 behandelt de 'post-it ronde'. Het verslag eindigt met een beknopte conclusie in hoofdstuk 6.

¹ Onder deze 13 deelnemers waren een lid van de Wijkraad en een Wijkregisseur van gemeente Utrecht. Bij het debat was tevens een studente Journalistiek aanwezig die op observerende wijze een verslag schreef van het debat. Zij participeerde niet in de sessie.

² De bijeenkomst is in overleg met de Wijkraad om 19.45 uur van start gegaan. Reden hiervoor was de afwezigheid van veel aangemelde deelnemers om 19.30 uur, de oorspronkelijke starttijd. Om 19.45 uur waren er 11 deelnemers aanwezig. Twee deelnemers kwamen op een later tijdstip binnen, zij hebben alleen de voorstelronde gemist.

2 DE BELANGRIJKSTE PROBLEMEN IN DE BUURT

2.1 Wat zijn de belangrijkste problemen in de buurt?

Aan de deelnemers is gevraagd wat zij als de twee belangrijkste problemen in de buurt ervaren. Per groepje waren de deelnemers in de gelegenheid om hier vijf minuten over te discussiëren en uiteindelijk per groep twee antwoorden te benoemen. Uiteindelijk verschenen de zes problemen op het scherm in de Primoforum sessie. Vervolgens kregen alle deelnemers de opdracht om individueel twee stemmen uit te brengen, om aan te geven welke van de zes ingebrachte problemen volgens hen het belangrijkste zijn.³

In totaal waren er 26⁴ punten te verdelen. Tabel 2.1 geeft weer welke zes problemen door de drie groepjes zijn benoemd en hoeveel stemmen elk probleem kreeg van de deelnemers. Uit de stemronde kwam naar voren dat de afname van sociale huisvesting door de deelnemers als grootste probleem wordt ervaren, gevolgd door armoede en de verkeerssituatie in de wijk.

Tabel 2.1 Belangrijkste problemen in de buurt

	Omschrijving probleem	Aantal stemmen
1.	Afname sociale huisvesting	8
2.	Armoede	5
3.	Verkeersafwikkeling (Maliesingel, Tolsteegsingel en Albatrosstraat)	5
4.	Verkeerssituatie (Abstederdijk, Minstraat, Notebomenlaan)	4
5.	Controverse tussen studenten en Sterrenwijkers	3
6.	Adriaen van Ostadelaan (kruispunt)	1

Toelichting ingebrachte problemen

De zes problemen werden kort en bondig beschreven door de groepjes. Bij enkele problemen vroeg de gespreksleider om een nadere toelichting:

- Door de deelnemers wordt de *afname van sociale huisvesting* als grootste probleem ervaren. Zij lichtten toe dat sociale huurwoningen verkocht worden als huurders verhuizen. Het doel waarvoor ze ooit gebouwd zijn bestaat niet meer en het totale aantal sociale huurwoningen neemt af.
- In het kader van het probleem *armoede* vertelden deelnemers dat het hier niet enkel om de financiële kant van armoede gaat, maar ook om sociale uitsluiting. Armoede kan betekenen dat men niet mee kan doen aan sport en andere activiteiten. Ook bestaat er volgens een deelnemer een groep inwoners die analfabeet en/of digibeet is. Wat de armoede in de wijk precies omhelst en betekent voor de buurt is

³ Door een probleem met de techniek is er op traditionele wijze gestemd. De stemmen werden per tafel door de voorzitter verzameld en verwerkt op de flip-over.

⁴ Dit aantal is gebaseerd op de 13 deelnemers. De 3 tafelvoorzitters uit de Wijkraad hebben niet deelgenomen aan de stemronde.

volgens deze deelnemer niet duidelijk, maar dat er een brede vorm van armoede bestaat is zeker.

- *Verkeersafwikkeling* is door de deelnemers als volgt verduidelijkt: het probleem ligt bij de versmalling van de Maliesingel en de Tolsteegsingel. De gemeente is bezig met herinrichting van dit gebied, ook aan de kant van het Malieblad. De versmalling leidt volgens de deelnemers tot verkeerscongestie. Het aantal auto's zal niet afnemen, dus als de ruimte beperkt wordt ontstaan hier volgens een deelnemer knelpunten.
- Het probleem bij de Abstederdijk, de Minstraat en de Notebomenlaan (*Verkeerssituatie*) heeft betrekking op de massa's fietsers die geen regels in acht nemen. De deelnemers menen dat dit gevaarlijke situaties oplevert, met name bij bepaalde kruisingen.
- De deelnemers verduidelijkten de *Controverse tussen studenten en Sterrenwijkers* als volgt: er is een scheiding tussen de Sterrenwijkers en de studenten die in de wijk wonen. Er schijnt het afgelopen jaar een situatie geëscaleerd te zijn waarbij zowel een student als buurtbewoners aanwezig waren. De deelnemers ervaren spanning tussen beide groepen.
- Het laatste probleem dat door de deelnemers is aangedragen heeft betrekking op de *Adriaen van Ostadelaan* en de kruising die daar vormgegeven is. Het kruispunt is volgens deelnemers totaal onoverzichtelijk, omdat vanuit teveel verschillende richtingen verkeer het kruispunt nadert.

3 VERDIEPING PROBLEEM 1

“Afname van sociale huisvesting”

3.1 Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Afname van sociale huisvesting is als belangrijkste probleem naar voren gekomen uit de stemronde. Om dit probleem verder te verdiepen is aan de deelnemers gevraagd wat de belangrijkste oorzaken zijn voor deze afname. De groepen kregen de gelegenheid een onbeperkt aantal oorzaken te verzenden naar het plenaire scherm.

De volgende oorzaken (plus eventuele toelichting) zijn door de deelnemers aangedragen:

- *Minister Blok en afstoten woningen door woningcorporaties*
Een deelnemer meent dat de afname veroorzaakt wordt door landelijk beleid.
- *Brussel en vastgelegde afspraken*
Dit is volgens enkele deelnemers de achterliggende oorzaak van het landelijk beleid: minister Blok is begonnen met afstoten van sociale huisvesting door de afspraken die gemaakt zijn in Brussel.
- *Niet bouwen en wat er is wordt verkocht*
- *Verkoop sociale huurwoningen*
- *Landelijk beleid werkt dit in de hand*
Ook bij deze genoemde oorzaak haakten de deelnemers aan op het landelijk beleid, dat uitgevoerd wordt met als achterliggende oorzaak de afspraken in Brussel.
- *Er wordt niet bijgebouwd*
- *Commercialisering*
Deelnemers menen dat *‘alles tegenwoordig gaat om de euro’s’*. Ook grondhuisvesting wordt hierdoor beïnvloedt.

Veel van de door de deelnemers genoemde oorzaken lijken samen te hangen met het landelijk beleid dat gevoerd wordt, tevens beïnvloed door de politiek in Brussel.

3.2 Hoe denken jullie dat dit probleem kan worden opgelost?

Nadat de oorzaken van het probleem *afname van sociale huisvesting* in kaart waren gebracht, vroeg de gespreksleider hoe dit probleem volgens de deelnemers kan worden opgelost. Per groepje waren de deelnemers in de gelegenheid om hier vijf minuten over te discussiëren, om uiteindelijk per groep twee oplossingen te benoemen. De gespreksleider moedigde hen aan om oplossingen zoveel mogelijk op een lokaal niveau te bedenken (in plaats van landelijk). Hoewel deelnemers van tevoren aangaven dit een moeilijke vraag te vinden, hebben de discussies zes (lokale) oplossingen opgeleverd.

Twee oplossingen waren hetzelfde en zijn om deze reden samengevoegd.⁵ Vervolgens kregen alle deelnemers de opdracht om individueel twee stemmen uit te brengen, om aan te geven wat volgens hen de allerbeste oplossingen zijn. In totaal waren er weer 26 punten te verdelen. Tabel 3.1 geeft weer welke vijf oplossingen door de drie groepjes zijn benoemd en hoeveel stemmen elke oplossing kreeg van de deelnemers.

Tabel 3.1 Belangrijkste oplossingen afname sociale huisvesting

Omschrijving probleem	Aantal stemmen
1. Afspraken Amsterdam tussen corporaties, gemeente, huurders bestuderen	7
2. In kaart brengen probleem en vastleggen in Collegeakkoord 2018	6
3. Nagaan of verkoop kan worden gestopt. Wat is daarvoor nodig?	5
4. Herontwikkeling bestaande gebouwen eventueel door mensen zelf	5
5. Herinrichten van (kantoor)panden, ombouwen naar sociale huisvesting	3

Zoals uit tabel 3.1 naar voren komt is het *bestuderen van afspraken in Amsterdam tussen corporaties, gemeente en huurders* de eerste keuze als het gaat om oplossingen voor de afname van sociale huisvesting. Het *probleem in kaart brengen en vastleggen in het Collegeakkoord 2018* volgt hier direct op als tweede aangegeven oplossing.

Toelichting ingebrachte oplossingen

Sommige aangedragen oplossingen zijn verder besproken om duidelijk te krijgen wat de deelnemers met de oplossingen bedoelen:

- Naast het onderzoeken of de verkoop kan worden gestopt menen sommige deelnemers dat er een extra stap dient te worden gezet: het probleem moet in kaart gebracht zijn en vastgelegd worden in het Collegeakkoord van 2018. Hierin is het bestemmingsplan van Utrecht opgenomen, waarin ook afspraken worden gemaakt met woningbouwcorporaties. Op die manier kan de partijen een halt worden toegeroepen en kan dit ook in de regelgeving vastgelegd worden. Door deelnemers werd ook geopperd dat de Wijkraad hier een goede rol in kan spelen. Door het leveren van ongevraagd advies aan het College, kunnen zij achter de schermen invloed uitoefenen: *‘Landelijke politici kunnen hun meningen en doelstellingen bijstellen op basis van wat in de gemeente Utrecht besproken wordt’*.
- Om na te gaan of de verkoop kan worden gestopt menen de deelnemers dat er een onderzoek dient te worden uitgevoerd waarin het exacte probleem in kaart wordt gebracht. Hierbij moet worden gesproken met de woningbouwcorporaties en de motieven die achter

⁵ Het gaat hier over de oplossing “Herinrichten van (kantoor)panden, ombouwen naar sociale huisvesting”.

de verkoop schuilgaan. Deze motieven kunnen vervolgens helpen bij het zoeken naar concrete en effectieve oplossingen.

- Twee aangedragen oplossingen richten zich op de herontwikkeling of herinrichting van bestaande gebouwen (oplossingen 4 en 5 uit tabel 3.1), maar waren volgens de deelnemers inhoudelijk niet hetzelfde. Oplossing 4 (*Herontwikkeling bestaande gebouwen eventueel door mensen zelf*) richt zich op de participatie van de burgers zelf, waarbij zij in de gelegenheid worden gesteld het gebouw om te bouwen. Als er een gebouw is waar sociale woningen in kunnen worden gerealiseerd, kunnen burgers beloond worden wanneer zij deze herinrichting zelf uitvoeren. Oplossing 5 (*Herinrichten van (kantoor)panden, ombouwen naar sociale huisvesting*) richt zich op de herontwikkeling van bestaande gebouwen, waarbij er een doelstelling moet zijn om een vastgesteld percentage dienst te laten doen als sociale huisvesting. Dit zou moeten worden vastgelegd in gemeentelijke afspraken.

4 VERDIEPING PROBLEEM 2

“Verkeerssituatie”

4.1 Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Een ander belangrijk probleem waarop veel gestemd is door de deelnemers, is de verkeerssituatie⁶ in de buurt. Om dit probleem verder uit te diepen kregen de deelnemers de gelegenheid om concrete voorbeelden te geven van de problematiek zoals die zich in de buurt voordoet.

De volgende punten zijn door de deelnemers benoemd:

- Met name op de Abstederdijk zijn teveel verkeersdeelnemers. In de spits is het hier onoverzichtelijk en is er teveel verkeer voor het wegennetwerk in dit gebied.
- De Gansstraat wordt volgens de deelnemers gebruikt als sluiproute om de stad in en uit te komen. Doordat de straat breed oogt, zeker vanaf de Koningsweg, rijden weggebruikers vaak te snel. De bewoners zijn al tijden aan het lobbyen om hier een 30 km/h weg van te maken.
- Met betrekking tot de Tolsteegsingel menen de deelnemers dat verkeer uit de binnenstad niet linksaf mag slaan en om die reden verderop in de straat omdraait. Het is begrijpelijk dat dit gebeurt, maar het levert wel risicovolle en onoverzichtelijke situaties op.
- Met betrekking tot de Adriaen van Ostadelaan maakten de deelnemers melding van de totaal onoverzichtelijke verkeerssituatie, die te maken heeft met een kruising waarbij men zelf mag kiezen wie voorrang heeft. Weggebruikers snappen deze situatie niet, waardoor geregeld opstopping ontstaan. De combinatie met zebrapaden op ‘onhandige’ locaties in de straat maakt dit tot een gevaarlijke route. Opvallend is dat een aantal andere deelnemers het hier niet mee eens is, zij vinden de kruising juist overzichtelijker en veiliger geworden: *‘Het is opzettelijk zo geconstrueerd, zodat men rustiger moet rijden’*.
- Meerdere deelnemers gaven aan problemen te ervaren met fietsers, die in grote getale de buurt doorkruisen. Met name op de Gansstraat heeft men volgens de deelnemers te maken met onoverzichtelijke fietsoversteekplaatsen, waarbij de fietsers de regels vaak overtreden. Dit heeft volgens een deelnemer te maken met het beleid van de huidige coalitie: *‘De fietsers worden op een voetstuk geplaatst!’*. Fietsers worden volgens deze deelnemer in grote mate gefaciliteerd door de coalitie, waardoor zij zich *‘koning’* voelen en zich niet aan de regels houden. Meerdere deelnemers zijn het hiermee eens, Aan de

⁶ Op verzoek van de Wijkraad zijn na de pauze verschillende problemen (probleem 3, 4 en 6 uit tabel 2.1) die uit de inventarisatie van problemen naar voren zijn gekomen samengevoegd tot het overkoepelende probleem *verkeerssituatie*. Hierbij verzocht de Wijkraad de deelnemers zich te beperken tot de situatie in de *Watervogelbuurt* (Koningsweg, Gansstraat, Abstederdijk), *Maliesingel*, *Adriaen van Ostadelaan* en *Tolsteegsingel*. *Verkeerssituaties buiten dit gebied zijn aan bod gekomen/zullen aan bod komen in buurtdebatten in de desbetreffende buurten.*

andere kant gaven andere deelnemers aan dat het in beginsel een goed fenomeen is dat de faciliteiten voor fietsers verbeterd worden in de buurt.

4.2 **Hoe denken jullie dat dit probleem kan worden opgelost?**

De deelnemers houden er verschillende meningen op na over hoe het probleem van *fietsers die zich niet aan de regels houden* kan worden opgelost. Hieronder worden de ingebrachte suggesties weergegeven:

- Handhaven (fietsers die door rood rijden aanhouden)
- Meer verkeerslussen aanbrenge, zodat stoplichten niet onnodig op rood blijven staan/Verkeerslichten automatisch op groen laten springen als er geen verkeer komt van de andere kant.

Vanwege tijdsgebrek zijn de oplossingen niet verder besproken of verdiept.

5 POST-IT RONDE

Aan het einde van het debat kregen de deelnemers de gelegenheid om hun mening te geven over het debat en eventuele onderwerpen te benoemen die volgens hen onvoldoende aan bod waren gekomen. Naast de deur die naar de uitgang leidde stond een tafel met post-its en stiften, waarboven twee grote vellen papier hingen. Op het ene vel stond de vraag 'Wat is te weinig besproken in het debat?' en op het andere vel de vraag 'Wat vond u goed aan het debat'? De deelnemers konden vervolgens hun (eventuele) opmerkingen op post-its schrijven en deze op de vellen papier plakken.

Op het vel 'Wat is te weinig besproken in dit debat?' waren in totaal negen post-its geplakt. Twee post-its richtten zich op het feit dat er geen mensen uit Sterrenwijk zelf aanwezig waren (*'Er waren geen mensen uit Sterrenwijk'* en *'Helaas was er geen deelname uit Sterrenwijk'*). Zoals in de inleiding is aangegeven zou dit te maken kunnen hebben met het buurtdebat dat een week eerder plaatsvond, waarbij de burgemeester ook aanwezig was. Uit enkele andere reacties kwam naar voren dat deelnemers onderwerpen die voor hen van belang zijn misten in het debat, zoals *'Toestemming om een bootje neer te leggen op de Maliesingel als bewoner'*, *'Parkeerplaatsen voor 1 auto inruilen voor parkeerplaats voor +/- zes fietsen'*, *'Groen!!'* en *'Er zijn te weinig gescheiden afval-inzamelpunten'*.

Ook waren er reacties die meer ingingen op het proces van het debat, waarbij één deelnemer meende dat *'Het debat zich meer moet richten op input voor de Wijkraad. Dat is dus a) de Wijkraad, en vooral b) Oost'*. Daarnaast werd er gedeeld dat er wat onduidelijkheden bleven bestaan gedurende het debat, *'Tweede probleem (verkeerssituatie) niet duidelijk gedefinieerd, en daardoor te rommelig behandeld'* en *'Als een aantal oplossingen voor een probleem worden genoemd, is het zonde van de tijd erover te stemmen. Elke oplossing moet worden onderzocht'*.

De eerste reacties die binnenkwamen op het vel 'Wat vond u goed aan het debat?' hadden betrekking op de gebruikte methodologie, Primoforum: *'Experimenteren met "nieuwe techniek" is tof, dat het niet vlekkeloos werkt is geen probleem!' en 'Ik vind het prima dat er geprobeerd wordt om met "moderne" media te werken'*. Ook inhoudelijk zijn er een paar post-its door de deelnemers achtergelaten, waaronder *'Open sfeer'* en *'Aandacht voor elke mening'*.

6 CONCLUSIE

Het tweede debat werd gehouden in Buurt II, die ten zuiden van de Homeruslaan begint en tot aan het spoor loopt. De wijken die hieronder vallen zijn Abstede, Tolsteegsingel en omgeving, Sterrenwijk, Rubenslaan en omgeving, Watervogelbuurt en Lodewijk Napoleonplantsoen en omgeving. Het debat vond plaats op 12 september 2016 in Buurthuis Sterrenzicht en telde 13 deelnemers. Daarnaast waren de voorzitter en twee leden van de Wijkraad aanwezig in de rol van tafelvoorzitter.

Het debat concentreerde zich op de belangrijkste problemen die de deelnemers in de buurt ervaren, mogelijke oorzaken hiervan en oplossingsrichtingen. Het belangrijkste probleem dat uit dit debat naar voren is gekomen, is *afname sociale huisvesting*. Sociale huurwoningen worden verkocht indien zij vrijkomen en er worden geen nieuwe sociale huurwoningen bijgebouwd. Dit heeft volgens de deelnemers te maken met het landelijk beleid dat gevoerd wordt, dat op haar beurt wordt beïnvloed door het beleid van de Europese Unie. Aangedragen oplossingen zijn het bestuderen van afspraken die in Amsterdam zijn gemaakt tussen woningbouwcorporaties, gemeenten en huurders, het probleem in kaart brengen en vastleggen in het Collegeakkoord van 2018 en herontwikkeling/inrichting van bestaande (kantoor)gebouwen.

Het tweede probleem dat (minder uitvoerig) is besproken, is de *verkeerssituatie in de buurt*. De problemen die deelnemers hebben aangekaart met betrekking tot de verkeerssituatie hebben te maken met de grote aantallen verkeersdeelnemers, onoverzichtelijke situaties (met name rond Abstederdijk, Tolsteegsingel en Adriaen van Ostadelaan) en fietsers die geen regels in acht nemen. Bij het bespreken van problemen rondom verkeerssituaties is opgevallen dat de deelnemers er verschillende meningen op nahouden.